

**Кириченко Я.В.**, студентка юридично-психологічного факультету НАВС *Науковий керівник: Хохліна О.П.*, доктор психологічних наук, професор

### **Особливості спрямованості особистості залежно від прояву ознак фемінності-маскулінності**

Проблема особистості та її становлення була завжди актуальною в різних науках, оскільки особистісний розвиток підростаючого покоління - це майбутнє нації. Особистість є результатом культурно-історичного розвитку індивіда, засвоєння ним суспільно виробленого досвіду через оволодіння способами діяльності, що сформувалися в суспільстві. Особистість - це передусім носій соціальних якостей, соціалізований індивід. Найважливішим соціально зумовленим компонентом особистості є її спрямованість - це система спонук, яка визначає вибірковість відношень та активність людини. Спрямованість показує чому людина ставиться та діє так чи інакше. До

спрямованості відносять: потреби, спонуки, ціннісні орієнтації (які займають особливе місце в структурі спрямованості, оскільки визначають змістову сторону спрямованості особистості), усвідомлені спонуки - життєві цілі, інтерес, ідеал, світогляд, переконання, самосвідомість; та неусвідомлені спонуки - потяг, бажання, установка. Спрямованість виступає як системоутворювальна властивість особистості, яка визначає її психологічний склад. Саме в цій властивості виражаються цілі, заради яких діє особистість, її мотиви, її суб'єктивне ставлення до різних сторін дійсності - вся система її характеристик.

Проблемі спрямованості та її становлення в особистості присвячені дослідження таких науковців, як: Б. Ананьєв, Л. Божович, О. Ковальов, Н. Кузьміна, М. Левітов, О. Леонтьєв, О. Лішин, Б. Ломов, А. Маслоу, В. Мерлін, М. Неймарк, К. Платонов, К. Роджерс, С. Рубинштейн, В. Сластьонін, Г. Третьяков та ін. Також багато вітчизняних і зарубіжних психологів та педагогів (С. Архангельський, Ю. Бабанський, Г. Гілфорд, Дж. Голланд, О. Голубєва, Е. Еріксон, Е. Зеєр, Т. Ільїна, Н. Кузьміна, Н. Тализіна, Л. Шевченко, О. Щербаков, С. Яремчук та ін.) присвятили свої дослідження проблемі професійної спрямованості особистості.

Останнім часом публікується все більше робіт, присвячених вивченню гендерних особливостей особистості. У результаті тендерної соціалізації особистість опановує певними якостями, які утворюють різні типи гендерної ідентичності. Гендерна ідентичність - це аспект самосвідомості, що описує переживання людиною себе як представника певної статі (І. Кльоцина). Гендерна ідентичність - усвідомлення особистістю свого зв'язку з культурними визначеннями мужності і жіночності (О. Вороніна); приналежності до тієї чи іншої соціальної групи на основі статевої ознаки (Н. Радіна; Є. Терешенкова). Однак найбільш загальне визначення гендерної ідентичності пов'язано з тим, що її розуміють як результат ототожнення особистістю себе з певною статтю, ставлення до себе як до представника певної статі, освоєння відповідних їй форм поведінки і формування особистісних характеристик (Т. Бендас, Е. Здравомислова, А. Тьомкіна). При всьому різноманітті компонентів, які можуть бути включені в структуру гендерної ідентичності, найголовнішими є два компонента: біологічна стать (чоловік/жінка) і маскуліність/фемінність як конструкти культури (О. Вороніна, Д. Воронцов, Є. Здравомислова, В. Знаков, В. Лабунская, Н. Ловцова, Л. Ожігова, Н. Пушкарева, А. Темкіна, Р. Хоф).

Незважаючи на значну кількість проведених у психології досліджень, недостатньо вивченою залишається проблема зв'язку становлення особистісних властивостей, зокрема її спрямованості, з проявами ознак фемінності-маскуліності. Це й визначило вибір теми нашого наукового пошуку та зумовило необхідність проведення теоретико-емпіричного дослідження, метою якого стало виявлення особливостей спрямованості особистості залежно від прояву ознак фемінності-маскуліності. Відповідно до даної мети визначено основні завдання:

1. На основі теоретичного аналізу літературних джерел з'ясувати сутність проблеми дослідження, її основних питань та ключових понять.

2. Емпірично вивчити спрямованість особистості та прояви ознак фемінності-маскулінності у студентів.

3. З'ясувати наявність та характер зв'язку між спрямованістю особистості та проявами ознак фемінності-маскулінності.

Для вивчення досліджуваних явищ передбачено використання адекватних їх суті стандартизованих психологічних методик, а саме: методики діагностики спрямованості особистості Б. Басса, методики діагностики реальної структури ціннісних орієнтацій особистості С.С.Бубнова, методики вивчення структури мотиваційної сфери особистості В.Мільмана; методики «Маскулінність-фемінність» С.Бем. Для аналізу емпіричних даних будуть застосовані методи кількісної та якісної їх обробки.

#### Список використаних джерел

1. Загальна психологія: хрестоматія: [у 3 ч.] /авт.- упоряд.: О.П Хохліна, І.В Кущенко, М.О. Гребенюк. - Ч.2. - К.: Нац. акад. внутр. справ, 2014. - 296с.

2. Гендерная психология. 2-е изд. / Под ред. И. С. Клециной. — СПб.: Питер, 2009. — 496 с.